

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2019. május 31. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

V É G Z É S T:

A pénzmosás büntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2019. február 8. napján kihirdetett 18.B.928/2018/10. számú ítéletét helybenhagyja.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Fővárosi Törvényszék a 2019. február 19. napján megtartott előkészítő ülésen kihirdetett 18.B.928/2018/10. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki pénzmosás büntettének kísérletében [Btk. 399. § (2) bekezdés a) pont], és ezért 1 év - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre, és 150 napi, napi tételenként 2000 forint, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, és az utólagos elrendelés esetén a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A vádlott részére a pénzbüntetés megfizetésére 15 hónap részletfizetést engedélyezett azzal, hogy egy havi részlet összege 20.000 forint, és minden hónap 10. napjáig kell a részleteket megfizetni, és amennyiben ezt elmulasztja, a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A szabadságvesztésbe beszámítani rendelte a vádlott által őrizetben töltött időt, határozott az eljárás során lefoglalt tárgyakról és a bűnügyi költség vádlott általi viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a kihirdetését követően az ügyész - a Be. 583.§ (3), 584.§ (3) és 590.§ (3) bekezdésében írt kioktatást követően - a vádlott terhére a szabadságvesztés tartamának felemelése, míg a védő a pénzbüntetés napi tételszámának mérséklése érdekében enyhítésért jelentett be fellebbezést. A vádlott a kihirdetett ítéletet tudomásul vette.

A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal a vádlott javára jelentkező enyhítő körülményeket. Meglátása szerint nyomatékos súllyal kell figyelembe venni a beismerő vallomást, a vádlott büntetlen előéletét és a cselekmény kísérleti szakban rekedt voltát, valamint a vádlott alacsony jövedelmét, amely a pénzbüntetés vonatkozásában teljesítőképességét hátrányosan befolyásolja. Ezért azt indítványozta, hogy az ítéltábla a vádlott pénzbüntetésének napi tételszáma mérséklésével a kiszabott büntetést enyhítse.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.191/2019/2. számú átiratában az ügyészi fellebbezést - a védői perorvoslat alaptalannak minősítése mellett - fenntartotta.

Az ügyben a Be. 598. § (2) bekezdése alapján tanácsülés kitűzését indítványozva kifejtette, hogy a felülbírálat terjedelme a Be. 500. § (2) bekezdés b) pont, 521.§ (1) bekezdése, és 580. § (2)

bekezdése alapján korlátozott, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a vádlott beismerő vallomásának elfogadásán alapult, és a Be. 606.§ (3) bekezdése szerinti felmentő, vagy eljárást megszüntető rendelkezésnek sincs helye, így a tényállás megalapozottsága és a bűnösség kérdése nem vitatható, a fellebbezések is csak a joghátrányra vonatkoznak.

A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen jelölte meg, azonban álláspontjával szemben a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottságát súlyosító körülményként kell értékelni, mert a pénzmosás utóbbi időben történő megnövekedett száma nem pusztán jogpolitikai jellegű döntés eredménye, hanem az ilyen elkövetési magatartások valóságban is megemelkedett aránya. A törvényszék indokaival ellentétben nem értékelhető nagy nyomatékkal a cselekmény kísérleti szakban maradása, mert ez a banki alkalmazottak éberségének, nem pedig a vádlotti magatartásnak köszönhető.

A büntetés kiszabásakor a pénzmosás alapcselekményének jellege és szervezetettsége is jelentőséggel bír, mert nem hagyható figyelmen kívül, hogy a pénzmosás feltételezi egy büntetendő előcselekmény létét, s bár az közömbös, hogy az elkövetés konkrét módjáról, vagy az elkövetők kilétéről a vádlott tudott-e, a pénzmosás tárgyi súlyát a bűncselekmény ilyen jellegzetességei feltétlenül növelik.

Minderre figyelemmel a törvényszék által alkalmazott, a büntetési tétel alsó határában meghatározott szabadságvesztés nem szolgálja kellően a büntetési célokat, és bár indokoltan tért el lefelé a középmértéktől, a cselekmény tárgyi súlya a vádiratban megjelölt tartamú szabadságvesztést tesz szükségessé.

Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseivel egyetértett és azokat törvényesnek is találta.

Mindezek alapján azt indítványozta, hogy az ítélőtábla az elsőfokú ítéletet a szabadságvesztés tartamának emelésével változtassa meg, míg egyebekben törvényszék ítéletét hagyja helyben.

A fellebbezések egyike sem alapos.

Tekintettel arra, hogy a bejelentett perorvoslatok kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontján alapultak, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott és a védő sem indítványozott, a Be. 598. § (2) bekezdés 2. fordulat alapján a fellebbezések tanácsülésen történő elbírálásának feltételei fennálltak.

A felülbírálat terjedelmét - egyetértve a Fellebbviteli Főügyészség álláspontjával - behatárolta a Be. 580. § (2) bekezdése, amely eleve kizárja a fellebbezés lehetőségét a bűnösség megállapítása, illetve a váddal egyező tényállás és minősítés ellen, ha a bíróság a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadta.

Ilyen esetekben kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése szerint van helye fellebbezésnek, és ennek megfelelően a Be. 590. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság is az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül. Ezt meghaladóan azonban a Be. 590. § (5) bekezdésében írtak vizsgálatát is elvileg el kell végezni, melynél azonban a bűnösséget elismerő nyilatkozat elfogadására tekintettel az alábbiak kiemelése szükséges:

A Be. 500. § (2) bekezdése nem jelenti azt, hogy a bíróság - a bűnösség váddal egyező beismerése esetén - köteles a vádlott bűnösségét megállapítani, és cselekményét a váddal egyezően minősíteni; ha a vádban leírt és a vádlott által elismert cselekvés nem bűncselekmény, büntethetőséget kizáró

vagy megszűntető ok áll fenn, avagy minősítése eltér a vádtól, a bíróság annak megfelelő ügydöntő határozatot hoz. Ebben az esetben azonban már az 580. § (2) bekezdésében írt korlátozás nem érvényesül.

Ezt az értelmezést támasztja alá, hogy a Be. 590.§ (5) bekezdése már nem tesz különbséget a Be. 583.§ (3) bekezdésben írt korlátozott terjedelmű perorvoslatok jogalapja között, vagyis nincs jelentősége, hogy a mértékes fellebbezés bejelentésére a beismerő vallomás elfogadására figyelemmel törvényi korlátozás miatt került sor. Így bár a tényállás megalapozottsága kétségtől nem vizsgálható [Be. 591.§ (2) bekezdés a) pont], elvileg a Be. 590. § (5) bekezdés c) pontja alapján a jogi minősítés helyessége is a felülbírálat tárgyát kell, hogy képezze.

Ez azonban - egybevetve a fenti szabályokat, kiváltképpen a Be. 500. § (2) bekezdés b) pontot, az 521. § (1) bekezdését és az 583. § (3) bekezdését - kizárólag abban az esetben lehetséges, ha az elsőfokú bíróság a bűnösség elismerésére vonatkozó nyilatkozat elfogadása esetén (természetesen a váddal egyező tényállás mellett) a jogi minősítés során eltért a vádhatóság minősítésétől.

Mivel a jelen ügyben az elsőfokú bíróság a váddal egyezően állapította meg a vádlott bűnösségét és a cselekményét is akként minősítette a Btk. 399. § (2) bekezdés b) pontja szerinti pénzmosás büntetnének kísérleteként, a Be. 590. § (5) bekezdés szerinti felülbírálat a Be. 580. § (2) bekezdés b) pontja által tovább korlátozott keretek között a Be. 590. § (5) bekezdés a), b) és d) pontjaiban írtakra terjedhetett ki.

E szerint eljárva a másodfokú bíróság megállapította, hogy a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti - az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező - eljárási szabálysértést nem valósított meg, ezen túlmenően a vádlott felmentésének, az eljárás megszüntetésének helye nem volt.

Az elsőfokú bíróság a joghátrány alkalmazása szempontjából jelentős büntetéskiszabási tényezőket döntően hiánytalanul és hibátlanul feltárta, azok kapcsán azonban a fellebbezésekre figyelemmel a következők kiemelése szükséges.

A büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. BK vélemény (a továbbiakban: BK vélemény) II/11. pontja az alanyi tényezők körében rögzíti, hogy bár a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomás enyhítő körülmény, és a részbeni beismerés is az lehet, de tettenérés esetén csak a bűnösség elismerésének és a megbánásnak van jelentősége.

A jelen ügyben a vádlott cselekménye lelepleződött, amely a tettenéréssel azonos hatású, így a beismerés súlya - ahogyan arra a főügyészség helyesen rámutatott - nem lehet nagy nyomatékú.

Ezzel függ össze az is, hogy a BK vélemény III/1. pontjában rögzítettek szerint a büntetést befolyásoló tárgyi körülmények között a cselekmény kísérleti szakban maradt voltának a nyomatéka annál nagyobb, minél távolabb van a cselekmény a befejezettségtől, illetve a cselekmény következményei a befejezettséghez megkívánt eredménytől.

Ha az elkövető mindent megtett a bűncselekmény befejezettsége érdekében, a kísérlet, mint enyhítő körülmény súlytalanná válhat.

A jelen esetben ez utóbbi eset áll fenn: nem a vádlotton múltott a bűncselekmény befejezettségének elmaradása, hanem a pénzügyi alkalmazottak (törvényben előírt) fokozott gondossága és körültekintő eljárása akadályozta meg a vádlott bankszámlájára utalt összeg tényleges birtokba vételét. Így a kísérlet - bár kétségtől a vádlott oldalán jelentkező tényező, de - nyomatéka kisebb.

Osztotta a másodfokú bíróság a főügyészségnek a bűncselekmény elszaporodottságának a vádlott terhére történő értékelésére irányuló okfejtését is.

A BK vélemény III/11. pontja szerint a bűncselekmények elszaporodottsága súlyosító körülmény akkor, ha a köztudomás szerint az ügyben elbírált vagy az ahhoz hasonló bűncselekmények száma a korábbi időszakhoz képest lényeges emelkedést mutat, vagy ha a számuk az adott területen lényegesen magasabb volt az átlagosnál. Ez mindössze az erős felindulásban elkövetett emberölésnél és a jogos védelem túllépésénél nem jön figyelembe.

A pénzmosással szembeni fokozott büntetőjogi fellépés a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2005. október 26-i 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hozománya, a kérdéses büntett törvényi tényállása az irányelv nyomán megindult jogalkotási folyamat eredményeképpen - a jelenlegivel azonos normaszöveg mellett - a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi XXVII. törvénnyel 2007. július 1. napja óta van hatályban.

Kétségtelen, hogy kimondott jogpolitikai célok is fűződnek a pénzmosás hatékonyabb felderítéséhez, azonban az a körülmény, hogy a Fővárosi Törvényszéken az utóbbi években emelkedett a hasonló tárgyú bűncselekmények miatti vádemelések száma, nem csak egyszerű jogpolitikai - értve ezalatt vélhetően a nyomozó szervek erőteljesebb fellépését előíró kormányzati intézkedéseket - kérdésként kezelendő.

A hivatalosan rendelkezésre álló statisztikai adatok [<https://bsr.bm.hu/Document>] szerint az ismertté vált pénzmosások száma 2013-ban 16, 2014-ben 21, 2015-ben 27 volt, 2018-ban pedig 119. Ezek a bűnügyi számadatok nem annyira a jogpolitika sikeres érvényesítésének, hanem inkább a fokozottabb ellenőrzést előíró törvények 2013-as szigorítása miatti eredményesebb felderítésnek köszönhetők. [vö. a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2013. évi LII. törvény - hatályos 2013. június 30-a óta]. Az a tény, hogy a hitelintézetek a törvény-módosítás óta több esetben fedezték fel a folyószámlákon kezelt pénzösszegek esetleges bűnös eredetét, legfeljebb az addigi látencia visszaszorításának, nem pedig eddig nem büntetett magatartások kriminalizálásának, vagy pedig a nyomozó hatóság és az ügyészség felderítési sikereinek tudható be.

A fenti - hivatalos ismereteket megalapozó - adatokon kívül a másodfokú bíróságnak a saját hatáskörében elbírált bűncselekmények miatti ügyek emelkedő számadatai alapján is tudomása van a hasonló jellegű bűncselekmények évről évre nagyobb mennyiségéről. Így a bűncselekmény elszaporodottsága az ítéltábla szerint súlyosító körülményként értékelendő.

Ugyanakkor nem értett egyet a másodfokú bíróság azzal, hogy az alapbűncselekményre tekintettel a pénzmosás nagyobb fokú szervezettségét - mint a bűncselekmény tárgyi súlyát növelő tényezőt - a vádlott terhén kellene értékelni.

A már hivatkozott Irányelv preambuluma szerint „a bűnözőknek és társaiknak a bűnözésből származó bevételek eredetének leplezésére vagy a jogszerűen, illetve a jogellenesen szerzett pénzeknek terrorista célokra való átirányítására irányuló erőfeszítései súlyosan veszélyeztethetik a hitelintézetek és pénzügyi szolgáltatók megbízhatóságát, épségét és stabilitását, valamint a pénzügyi rendszer egésze iránti bizalmat. A Község fellépése szükséges ezen a területen annak elkerülése érdekében, hogy a tagállamok olyan intézkedéseket fogadjanak el pénzügyi rendszereik védelme érdekében, amelyek nem lennének összhangban a belső piac működésével, valamint a jogállamiság és a közösségi közrend szabályaival.”

A magyar törvények [vö. a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény és a Btk.] is ennek alárendelten, alapvetően nemzetközi egyezményeken és európai uniós aktusokon alapuló kötelezettségnek eleget téve, és Magyarország védelme miatt hatékonyabb civil és büntetőjogi eszközökkel kívánják visszaszorítani a pénzmosást, és azon keresztül a terrorizmus anyagi támogatását.

A pénzmosás fokozott társadalomra veszélyességét következképpen a büntetési tétel már kifejezésre juttatja, és a jelen ügyben nem merült fel olyan adat vagy tény, amely a szükségszerű konspiráción túli szervezettségre, fokozottabb személyi vagy tárgyi kockázatra utalna, és amely - az adott bűncselekmény-kategórián belül - emiatt a büntetést súlyosító tényezőként volna értékelendő.

Ezzel együtt is, az elsőfokú bíróság helyesen választotta meg a Btk. 79. §-ában írt büntetési céloknak, valamint a Btk. 80. §-a szerinti büntetéskiszabási elveknek egyaránt megfelelő szabadságvesztés büntetést, és az sem kifogásolható, hogy az elsőfokú bíróság a törvényi minimumban rögzítette a szabadságvesztés tartamát. A cselekmény kísérleti szakban maradt (nem vitásan a bank és a rendőrség hatékony fellépésnek köszönhetően), és ezzel a „tisztára mosott” pénz nem került vissza a forgalomba, sőt, a lefoglalással és az alapcselekmény sértettjének történő kiadással a bűncselekménnyel érintett kárveszély is elhárult (az alapbűncselekmény tekintetében megtérült).

Ez a tény - együttesen azzal, hogy az enyhítő körülmények egyébként is számuknál fogva lényeges fölényben voltak az egyetlen súlyosító körülménnyel szemben - egyáltalán nem eltúlzottan aránytalan a szabadságvesztés egyévi (minimális) tartamú meghatározása, a büntetés kisebb megváltoztatására pedig a törvény [Be. 605.§ (2) bekezdés] változatlan tényállás mellett nem nyújt lehetőséget.

Az elsőfokú bíróság a törvény kötelező rendelkezése folytán szabott ki pénzbüntetést, amelynél a napi tételek számát - a védői állásponttól eltérően - nem a vádlott jövedelmi és vagyoni viszonyai, hanem a bűncselekmény tárgyi súlya befolyásolja [vö. Btk. 50.§ (1) bekezdés]. Így a napi tételszám mérséklésére nincs törvényi lehetőség azon az alapon, hogy a vádlott teljesítőképessége csekélyebb, ez a körülmény legfeljebb a napi tétel összegében, és a részletekben történő teljesítés engedélyezésében juthat szerephez.

Minthogy az elsőfokú bíróság a Btk. 50.§ (3) bekezdés keretei között a törvényi minimumhoz közeli összegben határozta meg az egy napi tétel összegét, továbbá a (4) bekezdésében írt fizetési könnyítés lehetőségét is kimerítette, aligha vitatható a messzemenő méltányos eljárása. Ezt meghaladó további mérséklésre semmilyen okot és lehetőséget a másodfokú bíróság nem talált.

Az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó valamennyi további rendelkezése az elsőfokú bíróságnak törvényes volt.

A fentiek alapján az ítélet tábla a Be. 598. § (2) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és 605. § (1) bekezdése alapján - indokainak kisebb módosításával - helybenhagyta.

Budapest, 2019. május 31.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet s.k. dr. Borbás Virág Bernadett s.k. dr. Feledi Tamás s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 8.B.928/2018/10. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf. 75/2019/7. számú végzése folytán 2019. május 31. napján jogerőre emelkedett.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet s.k.
a tanács elnöke